

*Želimir Pašalić**

RATKO ZELENIKA: ZNANOST O ZNANOSTI

Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 2004., 450 stranica

Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci nakladnik je sveučilišnoga udžbenika i znanstvene knjige s naslovom **ZNANOST O ZNANOSTI**, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, knjiga prva, Rijeka, 2004., 450 stranica, formata B-5, tvrdi uvez. U tekst je inkorporirano 12 tablica, 12 grafikona, 26 shema i 2 crteža. Poslije svakoga poglavlja nalaze se brojna pitanja za raspravu i ponavljanje, a njih je ukupno 675. Na sva su pitanja u spomenutim poglavljima dani znanstveno zasnovani odgovori. Na svršetku knjige naveden je popis aktualnih korištenih bibliografskih jedinica (86 knjiga, 11 znanstvenih rasprava i 31 ostali izvor). Zatim, slijede: pogovor, popis tablica, grafikona, shema i crteža, kazalo imena, pojmova i kratica i bilješka o autoru.

Autor je udžbenika i znanstvene knjige **dr.sc. Ratko Zelenika**, redoviti profesor i znanstveni savjetnik na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci. Do danas je objavio 24 knjige i više od 400 znanstvenih i stručnih djela s tematikom znanosti o znanosti, odnosno o metodologiji znanstvenoga istraživanja, tehnologiji znanstvenoga istraživanja i o transportu i prometu, špediciji, logistici, osiguranju, vanjskoj trgovini. Ono što autora u pisanju udžbeničke literature odvaja od drugih jest prepoznatljivo i dosljedno gajenje kompleksnog znanstvenog pristupa i redovito značajnog i sustavno izloženog znanstvenoga doprinosa.

Više od tri desetljeća autor istražuje i piše o fenomenima znanosti o znanosti. U četiri izmijenjena i dopunjena izdanja svoje knjige s naslovom **Metodologija**

* Ž. Pašalić, dr. sc., redoviti profesor i znanstveni savjetnik na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Splitu

i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela autor je postavio solidne znanstvene osnovice za pisanje posebne edicije s tematikom **znanosti o znanosti**. Na rezultate istraživanja predočene u ovoj znanstvenoj knjizi autor je planirao nadograditi znanstvenu tvrđavu u sljedećih pet knjiga s naslovima: **Znanstvena i stručna pisana djela, Metodologija znanstvenoga istraživanja, Tehnologija znanstvenoga istraživanja, Dizajniranje znanstvenih i stručnih pisanih djela i Znanjem do akademske karijere**.

U svjetskom bibliotečnom fondu postoje samo tri knjige koje u naslovu imaju riječi znanost o znanosti, ali ni u jednoj nije definirana i klasificirana ta znanstvena disciplina u sustavu znanosti. Profesor Zelenika u svojoj knjizi **Znanost o znanosti** definira tu znanost, određuje joj problem, predmet i objekt istraživanja, postavlja osnovnu i pomoćne hipoteze, definira njezinu misiju i primjereno je klasificira u jedinstvenoj klasifikaciji znanosti.

Konzistentnim i znanstveno zasnovanim spoznajama, implementacijom znanstvenoga instrumentarija, izgrađenim znanstvenim jezikom i stilom, profesor Zelenika ovom je vrijednom znanstvenom knjigom, uz obilje izvornih i provokativnih znanstvenih zapažanja, obrata, izazovnih konstatacija, poticajnih ideja, novih znanstvenih spoznaja, znanstvenih zakona, znanstvenih teorija i znanstvenih činjenica, udahnuo onu dozu zanimljivosti i jednostavnosti, koja je svojstvena jedino i isključivo velikim, darovitim, kreativnim, inovativnim i iskusnim pozitivno orijentiranim znanstvenicima.

Znanja i spoznaje koje su predočene u ovom djelu uvode studente, magistrande, doktorande, znanstvenike, istraživače, intelektualce ili one koji to žele postati, u sve tajne znanosti o znanosti. U ovome će udžbeniku i znanstvenoj knjizi svaki intelektualac pronaći vlastiti put koji izravno, sigurno, racionalno i dostojanstveno vodi k uspjehu, bez obzira na trenutnu poziciju, zvanje, zanimanje i struku. Prema svojoj koncepciji, kompoziciji, broju aktualnih pitanja znanosti o znanostis, koja su jednostavno, sustavno, koncizno i znanstveno elaborirana i prema metodičkoj, metodološkoj i didaktičkoj opremljenosti i prezentaciji, ta je knjiga prva takve vrste objavljena u nas. Ako se ovo djelo znanstveno analizira i prosuđuje sa stajališta onih kojima je namijenjeno, tj. sa stajališta studenata, magistranada, doktoranada, znanstvenika, nastavnika i inih intelektualaca, neprijeporne su njegova važnost i teorijska i praktična primjenjenost.

Knjiga je pisana na hrvatskome književnome jeziku, a znanstveni je stil jednostavan, prirodan, odmjeren, koherentan, raznolik i djeluje živo. Knjigu su recenzirali i dali pozitivne ocjene:

- **dr.sc. Dragomir Sundać**, redoviti profesor i znanstveni savjetnik na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci,
- **dr.sc. Vladimir Rosić**, redoviti profesor i znanstveni savjetnik na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci.

Znanstveni problem istraživanja, predmet znanstvenoga istraživanja, postavljena znanstvena hipoteza, objekt istraživanja, svrha i ciljevi istraživanja, koji su u uvodu obrazloženi, nametnuli su potrebu da se tematika ove edicije sustavno predoči u šest međusobno povezanih dijelova (tj. poglavlja).

U prvom dijelu, **UVODU**, formulirani su znanstveni problem, predmet i objekt znanstvenoga istraživanja, postavljena je osnovna znanstvena hipoteza (s pomoćnim hipotezama), navedeni su svrha i ciljevi koji su istraživanjima i ostvareni, navedene su znanstvene metode rabljene pri istraživanju i predstavljanju rezultata i obrazložena je struktura.

Primjerena je pozornost posvećena drugome dijelu koji ima naslov **TEORIJSKE ZNAČAJKE O ZNANOSTI I OBRAZOVANJU**. U tome je dijelu sustavno, jednostavno i jezgrovito obrađeno deset tematskih jedinica: pojam znanosti, pojam i važnost znanosti o znanosti, povijesni razvitak i važnost znanosti, osnovne i razvojne značajke znanosti, društveno obilježje znanosti, diferencijacija i integracija znanosti, tendencije razvitka suvremene znanosti, uloga znanosti i obrazovanja u društvu koje uči, odnosno društvu znanja, važnije odrednice sustava znanosti u Hrvatskoj i osnovne značajke sustava odgoja i obrazovanja u Hrvatskoj.

Na rezultate istraživanja koji su predočeni u drugome dijelu logički se nadovezuje međudnos znanosti i brojnih ljudskih intelektualnih fenomena, primjerice: znanost i filozofija, znanost i politika, znanost i kultura, znanost i umjetnost, znanost i javnost, znanost i stvaralaštvo, znanost i društvene promjene, znanost i civilizacije, znanost i inteligencija, znanost i intelektualni kapital, znanost i obrazovanje, znanost i karijera, znanost i logika, znanost i metodika, znanost i metodologija, znanost i tehnologija, znanost i ljubav, znanost i tehnološka politika, a koji su predočeni u trećem dijelu s naslovom **ZNANOST I LJUDSKI INTELEKTUALNI FENOMENI**.

U četvrtom dijelu s naslovom **KLASIFIKACIJA ZNANOSTI** sustavno su obrađene tri tematske jedinice: pojam i važnost klasifikacije znanosti, važnija načela znanosti i struktura suvremene znanosti.

ZNANSTVENE KATEGORIJE naslov je petoga dijela ove edicije. U tome je dijelu posebna pažnja posvećena obradi devetnaest znanstvenih kategorija: pojam, sud, definicija, razdioba (divizija), razlikovanje (distinkcija), opis (deskripcija), objašnjenje (eksplanacija), znanstveni problem, predmet znanstvenoga istraživanja, hipoteza, predviđanje, znanstveno otkriće, dokaz, opovrgavanje ili pobijanje, zaključak, znanstvena teorija, znanstveni zakon, verifikacija spoznaja i znanstvene činjenice.

Tematika se šestoga dijela, koji ima naslov **ZNANSTVENA DJELATNOST I ZNANSTVENO ISTRAŽIVANJE**, logički nadovezuje na rezultate istraživanja prikazane u prethodnim dijelovima. U ovome se dijelu sustavno, pregledno i koncizno obrađuju dvadeset i tri tematske jedinice: znanstvena djelatnost, pojam

znanstvenoga istraživanja, empirijska istraživanja, znanstvena istraživanja, stručna (razvojna) istraživanja, istraživanje prošlosti, istraživanje sadašnjosti, istraživanje budućnosti, prethodna istraživanja, povremena istraživanja, stalna istraživanja, "završno" istraživanje, kvalitativno istraživanje, kvantitativno istraživanje, disciplinarno istraživanje, višedisciplinarno istraživanje, institucijsko istraživanje, mikroistraživanje, mezoistraživanje, makroistraživanje, megaistraživanje, individualno istraživanje i timsko (grupno) istraživanje.

Autoru ovog vrijednoga i za brojne čitatelje veoma korisnoga sveučilišnoga udžbenika, znanstvene knjige i priručnika, prof.dr.sc. Ratku Zeleniki, poželimo da u što kraćem vremenu, uz ovu označenu kao prvu, napiše i objavi, u ovoj knjizi najavljenih, još pet knjiga s tematikom znanost o znanosti.